

(א) לקמן דף קטז; (ב) ג'ל"ג דבי
בבא (א) ג'ל"ג מנחם זקום.

הגהות הב"ח

(א) גמ' בר סיסין מובינא
לן הרה ליה ההוא ארעא:
(ב) שם אוקמה בידא:
(ג) שם ארבע נחמן נמי לא
קשיא הבה כיון: (ד) שם
מפליגא זניתה דזבנה מינך
לג'ל' ומיעוט דלמנ' לו נמחק:
(ה) תוס' ד"ה ל'ו וכו'
בעובדא דהכא דמשמע:
(ו) בבא"ד דח' יומא במיגו:
(ז) בבא"ד דקאמר השתא
מיגו עשה יול נמחק:
(ח) בבא"ד מסוף פרק
זה נזכר וכו' ידענא ביה
כשהי' שטר' וכו' אי עשה
קלמיה א"ל כיון דלמחוק:
(ט) בבא"ד נגזר' ממנו ארין:
לו זכת למחוק אלף עד פין
של זו המערער עשאה:
(י) היראה ליהי' רבס
נמי מיידי דחור' ואלה:
(יא) בבא"ד לגבי' ארין:
ליה לאוקומי: (ב) ל'ל
נכסא דר' אבא דר' אבא
דחור' ממוכי: (ג) בבא"ד
בסוף המוכר את הבית נבי
וכו' ענין להו הממוכי:

מוסף תוספות

א. [ו]היראה גמורה היה
מורה לו שהוא של
אבותיו, אבל מאי דאמר
ליה הווא גברא דרדידיה
הוא, לאו היראה היא וכו',
דהא איהו אפר דזבנה
מינך, והפה שאמר הוא
הפה שהתיר וכו', שאלו
בב"ד אמר כן היו
מאמינים אותו, עכשו
שאמר לו למה לא יהא
נמנן? ועי"ש ד"ה.
ב. [ז]לא אלימא איהו
לאפקעי מעשה ביד, רשי'
מסתיין סס. ג. [ו]ניהמנה
במיגו. טוס' מסתיין ל':
ד. [ו]אפילו איתיה לקמן
וטוען כבב"א, מנך
וזבניה, לא מהימן, מכיון
דאריי האי והיראתו
היראה נמנן.

כל נכסי דבי בר סיסין. כלומר כל אומן קרקעות שקניתי מאמות
אדם ששמו בר סיסין: דמקריא דבי בר סיסין. כך קורין לו ואין
ידוע אם קנאה מצי בר סיסין ולפיכך נקראת כן או כך שמה מעולם
וידועה היא לו מאזמוי: אוקמה בידא דלוקה. כדמפרש טעמא

לקמיה דעליה דידיה רמיא לגלויי דלאו
זכר סיסין היא: אמר ליה רבא דינא
כפי. להוליאה מספק ממחא יד המוכר
שהוא ממוחק: המוליא מחבירו.
דהיינו לוקח עליו להביא ראיות זכות
ומאחר שאין לו ראיה יפסיד: קשיא
דרבא דרעבא קשיא דרב נחמן אדרב
נחמן. דלעיל נט': מוקי לה רב נחמן בר
המוכר ורבא ביד הלוקח והכא
איפכא: דרבא דרעבא לא קשיא.
דכיל דוכתי מוקי לה ביד המוחזק
והתם מוכר כו': כיון. דכולי עלמא
קרו ליה דבי בר סיסין ונראין הדברים
שליכך נקראת כן שקנאה מצי בר
סיסין והוא אמר לאו מבר סיסין
לקמיה עליה דידיה רמיא לגלויי
ולהביא ראיה דלאו מבר סיסין לקחה
ואם בינא עדים לקרייהו הוא דמיקריא
הכי ולא מהי עדות שלתם מבר סיסין
היא מוקמינן לה בדיה דהא פשיטא
לן דהאי דאמר ליה נכסי דבי בר
סיסין מוזנינא לך הכי קאמר ניכסי
שקניתי ממנו ולא נכסי שלא קניתי
ממנו אף על פי שנקראין כן. כך נראית
השיטה: מי לא אמרינן ליה קיים
שטרך. אמרי שהמוכר רוצה לפסלו
והחוקה של שלש השנים בנמוס
השטר היא צאה ומאחר שהמוכר
מעער על החוקה שאינה חוקה
נריך זה להביא עדים שחוקמו גמורה שלא דר זה עמו. ובהי מרי
עובדי סבירא לן כרז נחמן דהלכתא כותיה דינא [כמוצוי ג.]. וכן פוסקין
פירוש ר' חיינאן אף רומי: מאי צעיס בהאי צינא. שהכל יודעין
שלי היה: אי' אנה צפוני בריא הוא. בזכר מרחקים מהכל שאין
השיירות מצויות ולא ידעתי ולכן לא מחיתי ומנן בפירקין [ג.]. היה ביהודה
והחוקי בגליל אינה חוקה עד שיהא עמו צמדינה באתה מלכות דהו
שירות מצויות אי' איכא לאוקמה בשעת מירוס ואפילו באתה מדינה
כדלקמן בהאי פירקין [ס.]. וכן פירש הגאונים כפי' ר"ח. אבל בנמוס
שהשירות מצויות וליכא חירוס לא מצי טעין הכי דקי"ל בפירקין (דף
לח): מחויקין בנכסי צורח דמחאה שלא בפניו היא מחאה ואי טעין (דף
ידעמי שהחוקי ארש פלוגי בקרקע שלי ולכן לא מחיתי אינו נאמן דכי
הכי דלמרינן מחאה שלא בפניו היא מחאה דחברך חבטא אית ליה
ויאמרו לו למחוק כמנו כן אמרו ליה שיהא אחד מחוקי בקרקע שלו הואיל
ושיירות מצויות וכן הלכה: בשוקאי הוה ערידנא. למכור סחורמי
ולקנות אחרת ולא ידעמי שאתה דר בצינתי ובגון שיש לו בית אחר
באתה העיר שהיה מתאכסן שם כל ל' יום. ויש מפרשים בשוקאי הוה
טרידנא ולא היה לי פנאי למחות אע"פ שידעתי ואינו נראה צעניי:
אמר

לאו קמורית דהא ארעא רידי הווא. פי רבינו שמואל דאם ממוחק זה
שלש שנים וטוען מפלגיא זבניה דזבנה מינך קמי דידי דנאמן
במיגו דאי צעי אמר מינך זבניה ואכלתיה שני חוקה אי נמי אס
יש לו עדים שהחזיק בה המוכר יום אחד והביא ראיה מהיהא דדר
בקשמה צעילתא דלקמן וכדכרי

א"דא"ל (א) לחבריה כל נכסי דבי בר סיסין
(ב) מובינא לך הווא היא ארעא דהוה מיקרי
דבי בר סיסין אמר ליה הא לאו דבי בר
סיסין היא ואיקרויי הוא דמיקריא דבי בר
סיסין אתו לקמיה דרב נחמן (ב) באוקמא בידא
דלוקח א"ל רבא דינא הכי המוציא מחבירו
עליו הראיה קשיא דרבא אדרבא קשיא
דרב נחמן אדרב נחמן דרבא אדרבא לא
קשיא התם מוכר קאי בנכסיה הכא לוקח
קאי בניכסיה דרב נחמן אדרב נחמן נמי לא
קשיא (ג) כיון דאמר ליה דבי בר סיסין ומיקריא
דבי בר סיסין עליה דידיה רמיא לגלויי דלאו
דבי בר סיסין היא אבל הכא לא יהא אלא
דנקיט שטרא מי לא אמרינן ליה קיים שטרך
וקום בניכסי: ה"הווא דאמר ליה לחבריה
מאי בעית בהאי בירא א"ל מינך זבנתיה
ואכלתיה שני חוקה אמר ליה בשוקי בראי
הווא אמר ליה והא אית לי סהדי דכל שטר
הוה אתית תלתין יומי א"ל תלתין יומי
בשוקאי הוה טרידנא אמר רבא יעביד
איניש דכל תלתין יומי טריד בשוקאי
ה"הווא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי
ארעא אמר ליה מפלגיא זבנתה (ד) דאמר
לי דובנה מינך אמר ליה את לאו קא מודית

וחייתה לדעתיה לחציבי דאי הוה א"ל קמי דידי זבנה מינך הוה מהימן
במיגו דאי צעי אמר מינך זבניה לא קאמר שהיה עדיין נאמן
בטענה זו אלא כלומר אי הוה טעין משיקא קודם שהודה וכו' דאי
הוה טעין משיקא קמי דידי דר זה חד יומא דהוה מהימן ועוד ראיה
מסוף (ט) דזה בזכר (פסחין דף לז.). גבי היא איתתא דנפק שטר'א
מתותי ידה אמרה ידענא ליה בהאי שטר'א דפריע הוא כו' ולא
הימנה רב נחמן א"ל רבא והא אי צעיא קלמיה כיון דלמחוק צבי
דינא אי צעיא קלמיה לא אמרי' אלמנא אע"ג דקודם שראינוהו בדיה
היתה נאמנת לומר דפרוע הוא במיגו דאי צעיא קלמיה השתא דלמחוק
צבי דינא פי' שראינוהו בדיה לא מהימנה דלין כאן עוד מיגו שעל
כרחק נריכה בעשוי טענה זו שהיא אומרת אס לפרוע אס להוה
וצוקננ' פי' שם אמחוק שהיה השטר מקיים (א) ואין נראה לר"י דמה מועיל
דנ"מ אי צעיא קלמיה (א) ועוד ראיה דתנן בפי' שבעת הדיינין (שבעות דף
לח): מנה לי בידך אמר לו הן למחר א"ל תנה לי נתתיו לך פטור ופרך
מינה (שם מה). לנ"ד המלוה את חבירו בעדים נריך לפרוע בעדים והא
הכא כיון דתבעיה בעדים כמאן דאופיה בעדים דמי וקמני פטור ומאי
קשיא שאני הכא דפטור מיגו דאי צעי אמר אתמול לא היו דברים
מעולם אלא ודאי כי האי גונא לא אמרינן מיגו ומה שפי' בפי' בתרא
דכמוצוי (דף קט: ועס) גבי עשאה סימן לאחר דאם טען ואמר חזיתי ולקחתי ממנו
למחר דאם טען עדים שהיתה שלו ונגזלה ממנו (ב) אין לו זכות אלא על פיו של זה
שעשאה סימן לו והרי חזר ואמר לקחתי ממך אין נראה
לר"י דכדי האי גונא לא אמרי' מיגו כדפרישית דע"י מה שהיה יכול לטוען תחילה
אינו נאמן עכשו אלא נראה לר"י דהתם נמי (ג) חזר ואכלה
שני חוקה אחר שעשאה סימן וכי תימא אי אכלה שני חוקה פשיטא ומאי קמ"ל ר'
וחזן דנאמן ממני' היא דחוקה שיש עמה טענה הרי זו חוקה וי"ל
דס"ד דלא מהימן כיון שערער עליו קודם שאכלה שני חוקה לומר שהיא שלו
לא על צעיד איניש דליזבנה בחר הכי קמ"ל וכן הווא עובדא דמייתי
במר הכי איירי בשאלה שני חוקה ובעובדא דידן אי הוה מייתי המחוקי סהדי
דדר ביה חד יומא נראה לרשב"א דהוה (א) לאוקומי לארעא
צדיה אע"ג דליכא מיגו מ"מ טענינן ללוקח מחאה שהיה המוכר נאמן לומר
זבניה מינך דאי צעי אמר לאו מבר סיסין דאי צעי אמר לאו מבר סיסין
דאי לוקח ידע שהיתה שלו והוי כמד סהדא מכל מקום הו מיגו כדמשמע
לקמן (דף לז.): גבי נכסא דר' אבא (א) אי לא הו מחויב שבעת
ואינו יכול ליבעד היה נאמן לומר דידי חטפי במיגו דאי צעי אמר לאו
העד והכא לא הו מחויב שבעת דאין נשבעין על הקרקעות וכה"ג
מצינו בסוף המוכר (ט) (לקמן דף ע.) גבי מפקיד אלל חבירו בשטר
דאע"ג דלא טענינן ליתמי נאנסו אפי"ה טענינן ליה החומתין
כך כיון שאביהם היה נאמן בטענה זו במיגו דאי צעי אמר נאנסו
ואור"י דלא דמי להיהא דהמוכר את הבית דהכא אס היה רוצה
המוכר לזכות בטענה זו דלא היתה שלך מעולם לא היה מעכבה
הלוקח שהרי יודע היה שהיתה שלו (א) כמר ר"ח ראינו לרבותינו
הגאונים ז"ל דהאי מחוקי לית ליה למיחא לדינא בדיה מריה דארעא
אלא האי דזינן ליה מחית בדיה ואין נראה לרשב"א דהא כל זכות
שתבא לידו מבר ראשון לשני ולא יוכל לדחות ולומר לו לאו בעל
דברים דידי את אלא אי הוה משכח סהדי דדר ביה הווא גברא
חד יומא הוה מוקי לה ר' חייא צבייה: מפלגיא

י א ב מיי פכ"א מהל
מיהה ה"ל חל סמג עיין
פכ טוש"פ ח"מ פי רח
ספיף כה:
יה ג ד מיי פ"א מהל
טוען וטען ה"ל ג סמג
עיין זה טוש"פ ח"מ פי
קמג ספיף א:
י"ה ח"מ פי"ד הלכה
י"ח סמג עיין על טוש"פ
י"ח ח"מ פי"ד ספיף א:
—

רבינו גרשום

בכטי דבי בר סיסין.
כלומר אומן בכטי שקניתי
מכר סיסין שזיה עשיר
מובינא לך: קשיא דרבא
אדרבא. דלעיל סבירא
ליה דביד הלוקח הוה
ליה לאוקמי. והא להכיב
דרב נחמן אוקמה ביד
לוקח ס"ל דביד מוכר
הוה ליה לאוקמיה והוה
ליה איך המוציא מחבירו
עליו הראיה: קשיא דרב
נחמן אדרב נחמן. דלעיל
אוקמא ביד מוכר והא
ביד לוקח: התם מוכר
קאי בבכטי שהחוק הוא
המחויב קרקע ביד
בר סיסין ורשי' (א) הו
ליה ללוקח להביא ראיה.
וסי' דביד מוכר: הכא הווא
ליה למוכר להביא ראיה:
עליה. דמוכר רמיא לגלויי:
דאמר מוכר אבא בשכתי
גוראי הוינא הוה ליה
ללוקח להביא ראיה ולקום
בכטי והו מעשה דבר
סיסין ודשכתי גוראי פרשתי
היטב בסוף פרק מי שמח:
אבא מוכר בריא הווא.
שהייתי הולך בסחורה
במקום שחוקים ולא הייתי
יכול למחות מפני טרוד
סחורתי: טרוד בשוקיה.
ראינו יכול למחות: (א) והואיל
לא וביתנה מנאי ויל פוק
מן ארעא דידי ולא בעל
דברים דידי את ובעד
דמיך מאותו שקניתי ממנו.

(א) נראה לר"ל הוה ליה ללוקח
להביא ראיה ולהוציא מיד
מוכר: הכא ללוקח קאי
בכטיה הוה ליה למוכר להביא
ראיה: (ב) ל"ל לאו אף
מדות דהאי ארעא דידי הווא
ואת לא זבניה מינא. הוואיל
ולא זבניה מינא וכו' :